

процесі навчання починають застосовувати питання пошукового характеру: Навіщо? Чому? Чим схожі? І також включають їх у діалог.

Під час діалогу відбувається найбільш повний розвиток самостійного мовлення дітей. Діти шукають відповіді на поставлені питання, вирішують пізнавальні завдання. З метою формування вербально- комунікативних умінь на початкових етапах застосовують такий прийом, як моделювання різноманітних ситуацій ігрового сюжетно- рольового спрямування.

Найбільшим досягненням першого етапу навчання є поява у дітей мовленнєвої активності і бажання говорити. Діти під час спілкування починають активно користуватися мовленням, з бажанням відповідають на питання педагога під час заняття, за власного ініціативою вступають до спілкування з дорослим і один з одним. Основні синтаксичні конструкції, якими користуються діти, - слово-речення, словосполучення, проста поширена фраза.

У подальшому дітей навчають цілеспрямованої розмови з певної теми, тобто бесіди. Бесіду використовують тоді, коли діти володіють вже фразовим мовленням. Під час бесіди дитина повинна пригадувати, аналізувати, порівнювати, висловлювати судження, робити умовиводи, а отже - мислити. Разом із мисленням розвивається і мовлення. Формуються діалогічні та монологічні форми зв'язного мовлення.

Література

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика / А.М.Богуш, Н.В.Гавриш. – К. : Вища школа, 2007. – 542 с.
2. Логопедія : Підручник, друге видання перероблене та доповнене. / За ред. М.К. Шеремет. – К. : Видавничий Дім «Слово». – 2010. – 672 с.
3. Логопедия / Под ред. Л.С. Волковой, С. Н. Шаховской. – М., 1998.
4. Марченко І.С. Спеціальна методика початкового навчання української мови (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників). – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 288 с.
5. Пахомова Н. Мовленнєва готовність дітей дошкільного віку з тяжкими вадами мовлення // Дефектологія. – 2005. - № 3 – С. 48-50.

УДК 37.016:81-056.264

БАРНА Х.В., ПОЛЛОГІ В.М.
Мукачівський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНТОНАЦІЙНОЇ ВИРАЗНОСТІ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ЗІ СТЕРТОЮ ФОРМОЮ ДИЗАРТРИЇ

Формування інтонаційної виразності мовлення є одним з провідних напрямків корекційної роботи з усунення проявів стертої дизартрії. Стерта дизартрія характеризується порушеннями звуковимови і просодичної сторони мовлення: (мовлення монотонне, маловиразне, тембр частіше низький, голос тихий, темп мовлення уповільнений або прискорений), які обумовлені наявністю неврологічної мікросимптоматики.

В основі порушення при цьому розладі можуть лежати легкі залишкові порушення іннервації артикуляційного, голосового, дихального апарату, які виявляються тільки при поглибленому неврологічному дослідженні.

У дітей зі стертою дизартрією порушення просодики впливають на розбірливість, виразність, емоційний малюнок мовлення. У них труднощі використання динамічного, ритмічного і мелодійного наголосів. Становлення інтонаційної системи – складний процес. Його особливість проявляється насамперед у тому, що малюк спочатку сприймає інтонацію оточуючих, а потім реалізує її у власному експресивному мовленні. Згідно з сучасними даними онтолінгвістики, до старшого дошкільного віку у дітей з нормальним мовленнєвим розвитком інтонаційна система в цілому сформована.

Спочатку формується інтонаційне оформлення розповідних, потім питальних і надалі - окличних висловлювань. Розвиток сприйняття і пізнання висловлювань основних комунікативних типів відбувається у процесі ознайомлення дітей з розповідною, питальною, окличною інтонацією і способами їх позначення.

Інтонація – це основна складова просодії. Інтонація включає в себе декілька акустичних компонентів: тон голосу, його тембр, інтенсивність, або силу звучання голосу, мелодіку, паузи, словесний логічний наголос, темп мовлення. Ці акустичні характеристики інтонації залежать від частоти і амплітуди коливання голосових зв'язок, від ступеня м'язової напруженості органів мовлення, від швидкості зміни артикуляцій, від емоційного тону.

Найбільше значення для теорії інтонації мають роботи Л.В. Бондарко, Е.А. Бризгунової, В.В. Виноградова, А.М. Гвоздева, Л.Р. Зіндер, Л.В. Златоустова, Т.М. Ніколаєвої, Н.Д. Светозарова, І.Т. Торсуєва, Л.К. Цеплітіса, Л.В. Щерби.

Як фонетичне явище інтонація розглядається в різних аспектах: артикуляторному, акустичному, перцептивному, лінгвістичному. Вивчення інтонації в артикуляторному аспекті передбачає виявлення роботи органів мовлення.

Дослідження інтонації в акустичному аспекті розглядається як впливають на слуховий апарат людини коливальні рухи повітряного струменя, в чому проявляються об'єктивні характеристики інтонації: частота основного тону, спектр, інтенсивність і тривалість (Альтман Я.П., Гершуні Г.В., Чистович Л.А.).

Вивчення інтонації в перцептивному аспекті передбачає дослідження тих відповідностей об'єктивних характеристик інтонації, завдяки яким людина сприймає те чи інше значення, що передається інтонацією. Звукові відчуття, що співвідносяться з об'єктивними характеристиками інтонації, - це висота, тривалість, гучність, тембр (Вахтіна Н.Ю.).

У лінгвістичному аспекті під інтонацією розуміється складна єдність мелодійних, динамічних та часових характеристик мовлення. За спостереженнями Зіндер Л.Р. всі компонентти інтонації, крім паузи, обов'язково присутні у висловленні, тому що ніякий її елемент не може бути винесено без будь-якої висоти голосу, сили і так далі. Інтонація становить

другу лінію мовленнєвого звучання. Незалежність інтонації від конкретного лексико-граматичного складу висловлювання дозволяє говорити про відносну її автономність.

Н.І. Жинкін, розглядаючи просодичну організацію мовлення, відзначає, що «натуральна форма реалізації мовлення - звукова. Звук як функція часу змінюється за параметрами: тривалості, основної сили і висоти». Управління цими параметрами в процесі мовлення дослідник називає просодією. А реалізовану сукупність цих параметрів - інтонацією.

Е.А. Бризгунова, аналізуючи співвідношення компонентів інтонації, стверджує, що логічний наголос оформляється у мовленні поєднанням названих компонентів, оскільки на логічних центрах голос змінюється по висоті, силі, темпу, тембру.

У разі недостатньої сформованості інтонаційної сторони мовлення у осіб з мовленнєвою патологією можуть спостерігатися труднощі організації комунікативної діяльності, зниження потреби і ефективності мовленнєвої взаємодії, обмеження комунікативного потенціалу, «збої» в соціально-перцептивній, інтеракційній та комунікативній системах спілкування, що призводять до порушень в сфері міжособистісних відносин.

Література

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика / А.М.Богуш, Н.В.Гавриш. – К. : Вища школа, 2007. – 542 с.
2. Златоустова Л. В. Русская просодия в стихе и пении / Л. В. Златоустова // Языкознание в теории и эксперименте. – М., 2002. – С. 240.
3. Жинкин Н. И. Механизмы речи. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1958
4. Логопедія : Підручник, друге видання перероблене та доповнене / за ред. М.К. Шеремет. – К. : Видавничий Дім «Слово». – 2010. – 672 с.
5. Логопедия / Под ред. Л.С. Волковой, С. Н. Шаховской, – М.,1998.
6. Тарасун В. В. Стерта форма дизартрії: Діагностика та особливості логопедичної роботи / В.В.Тарасун // Дефектологія. — 1997. — № 4.

УДК 373.3.091.33:004.5.031.42

БИСАГА І. І.
Мукачівська ЗОШ І-ІІІ ст. №13
ЧЕКАН К. В.
Мукачівський державний університет

ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В Концепція Нової української школи зазначено, що шкільна освіта сьогодні має базуватись на нових інформаційно-комунікаційних технологіях та нових освітніх моделях, без яких неможливо реалізувати освітню реформу. Перед початковою школою дедалі нагальніше постає завдання навчити учня самостійно оволодівати новими знаннями та інформацією, вчитися протягом всього життя. Державний стандарт початкової освіти визначає ключові компетентності школярів серед яких: інформаційно-комунікаційна компетентність, здатність мислити неординарно, гнучко, залежно від ситуації,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>